

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 11 • год. ХСIV • 12 юни 2014 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

Илиева нива — мъка за миналото и надежда за бъдещето

ВАЛЕНТИНА АНГЕЛОВА
АНЕТА ГЕОРГИЕВА

И тази година съборът на Илиева нива събра тракийци от цяла България. Той е посветен на една от най-големите трагедии в българската история. На това свято място, преди 101 години редовната турска войска избива над 200 деца на български, прогонени от родните им места в Южна Тракия. В тази местност на 3 октомври 1913 г. аскерът избива децата, скрити на южния бряг на река Арда — деца на преследвани българци.

За 14-та поредна година тракийци положиха цветя пред паметника на избитите деца и на изкланите над 40 000 бежанци и така засвидетелстваха почитта, която Националният младежки тракийски събор — Ден на тракийското дете, отдава на невинните жертви и тяхната памет. Организатори на събора са Община Ивайловград, Съюзът на тракийските дружества в България и Тракийският младежки съюз в България.

На събора присъстваха Диана Овчарова — кмет на

Община Ивайловград, Кр. Премянов — председател на СТДБ, Тодор Бояджиев — зам. председател на съюза, Петра Мечева — председател на тракийско дружество „Одринска епопея“ Стара Загора, председател на ТЖС и член на Централното ръководство на СТДБ, Тодор Ангелов — председател на Тракийския младежки съюз и на бургаското дружество, Р. Вълчева — председател на варненското тракийско дружество и член на Централното ръководство на СТДБ, членовете на ВК и председатели на тракийските

дружества в Кърджали Яни Янев, в Хасково Кирил Сарджев, в Свиленград Василка Вангелова, в Димитровград Тодор Каваков, в Харманли Маргарит Петров и в Карнобат Милка Спасова, депутати, много тракийци и граждани.

Поляните в красивата местност отново се изпълниха с живот, с много млади хора, които знаят за трагедията отпреди 101 години и пазят жива картината на тези драматични събития. И тази година смехът и танците на младите, напомняха тъжно за отнетата младост на изкланите тракийски деца, но и даваха надежда, че въпреки многото болка и мъка — народът ни е все така жизнен и здрав.

В памет на загиналите за упокойна молитва отслужиха трима свещеници, а венци и цветя отрупаха паметника, част от Мемориалния комплекс, построен в Илиева нива. Тържествата по повод 101 години от гибелната за тракийци 1913 г., започнаха още предишния ден, когато в Ивайловград бе представена книгата на Петра Мечева „Родени от Тракия, родили за Тракия“.

Книгата бе представена в Мутафчиевата къща. Авторът Петра Мечева е родена в семейство на бежанци от Беломорска Тракия. От 1992 г. е председател на тракийско дружество „Одринска епопея“ в Стара Загора и на Регионалния съвет на Тракийските дружества в Старозагорски регион. От 1997 г. е председател на възстановения Тракийски женски съюз в България, член на Централното ръководство на СТДБ. Мечева е автор също така и на книгата „Памет за Тракия“ и над 100 публикации на тракийска тематика.

Продължава на 3-а стр.

Историкът проф.
Петър Ангелов:

**ГОРД СЪМ,
ЧЕ СЪМ С
ТРАКИЙСКИ
КОРЕН**

На стр. 3

ТОДОР КОРУЕВ

Илиева нива — най-обикновено название, изразяващо кому е принадлежало това късче земя, а днес е паметен знак, събрал покрусата от смъртта на повече от 200 невинни тракийски деца, посечени от турския ятаган. През оная злокобна 1913 г., когато подгонени не от люде, а от същински зверове — редовен аскер и башибозуци, бежанци от Западна и Източна Тракия са тръгнали на север да търсят дом и огнище, убежище и защита, а намират

за ценността на детския живот. Защото драмата на тракийските деца не можа да не ни напомня и за масовото унищожение на децата от Освиенцим и за крематориумите на другите нацистки концлагери. А аз всеки път си спомням „страховитите“ стихове на големия поет Ивайло Балабанов — тракийец от с. Хухла за „ония кървави тракийски дни“: „Закрили от Славов и Маджаров, (към Ятаджик кърваните вървят,) за да ги срещне варварската ярост (и ужаса на кървавия ад) край нивата, която се нарича (Илиева... Аз виждам

Свети Илия ще ги напои...

своята Голгота. А осиротелите им деца, откъснати от дом и родители, скитали се несретни и оставени тук, на Илиева нива, дано бъдат пощадени, са изклани до крак. Единствената им вина е, че в техните вени тече българска кръв.

Днес мемориалът край ивайловградското село Глумово, издигнат върху земя, напоена с невинна детска кръв, напомня за геноцида над тракийските българи, първият в ХХ век. Собственикът на нивата Илия Русинов е разбрал, че тази кървава земя плодове няма да ражда, и я подарил на тракийската организация за паметник. И тук край параклиса, паметника и чешмата никнат само цветята на почитта. И възпоменанията на това място се превръщат всяка година в масов Национален тракийски събор „Ден на тракийското дете“. Той е повик да не се забравя тази трагедия. И да се знае за нея по цяло Българско. Дори си мисля, че най-добрият открит урок по история за българските деца може да се изнесе края мемориала на Илиева нива. Точно тук е мястото, на които и учени, и политици могат да си поговорят

• Тодор Корув

дива стан (как двеста български деца посича) и прави от душите им курбан.“

И паметника на Илиева нива като много други в страната стана жертва на посегателства и кражби. Фигурата с две детски глави, дело на скулптора Емил Пенчев, бе открадната, върно, заради бронза, но това не омаловажава самия акт на посегателството като вандализъм. И са похвални усилията на тракийци и на автора да възстановят скулптурата. И там, при с. Глумово, между Крумовград и Ивайловград, всеки път ще звучат съзвите на поета от с.Хухла: „когато духнат бели ветрове (и се яви над нивата злочеста — Илиева, Свети Илия сам — да напои ония жадни двеста) деца — тракийчета, изклани там...“

Покана

На 21 юни тази година от 10 часа в парк „Проспор“ на площадката пред детското влакче ще се проведе шестнадесетия Национален тракийски събор „Кърджали 2014 г.“, организиран от СТДБ, Тракийско дружество „Д.Маджаров“ Кърджали, Младежко тракийско дружество Кърджали и Народно читалище „Тракия 2009“ при следната програма: приветствия на официалните гости и фолклорна концертна програма. Каним всички, които желаят да присъстват на Националния тракийски

събор „Кърджали 2014г.“. Очакваме вашият певчески или танцов състав да вземат участие във фолклорната концертна програма в рамките до 12 минути всеки отделно. Програмата няма състезателен характер. Всички разходи са за сметка на участниците. Молим до 13 юни да потвърдите участието си, както и необходимостта от нощувки на адрес: 6600, Кърджали, бел.„Тракия“ №11 или на телефони: 0361 6 23 50, мобилен 0885 712 224, и мейл: trakiya_kj@abv.bg

ФАМИЛИЯ НА РОДОЛЮБЦИ И БОРЦИ ЗА СВОБОДА

МИХАИЛ ЖЕЛЯЗКОВ

Продължение от миналия брой

Най-много били задачите, които изпълнява като ръководител на Одринския революционен комитет. Изграждат пунктове и постоянни бази за пренасяне на оръжие, боеприпаси, агитационни материали, облекло и др. От тези места изпращат агитационни чети. Той непрекъснато получава и изпраща писма от и до войводите, Върховния комитет. Христо Димов Аянов, който лично го е познавал, като изброява някои от съхраняваните в националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ документи от архива на Г. Минков, възкликва: „Като че ли той е огромният щаб, в който има интенданкти, оръжейници, литератори, стратегии, педагози, дипломати, лекари и какво ли не още. А истината е една – всичко това върши беззаветно предано сам. Каквото тълкование човек да прави на тези документи, и логическо, и граматическо и мисловно, на преден план блести една голяма любов и почит към получателя им. Характерно е винаги обръщението на Герджиков – отгоре само едно „Мрачний“, а отдолу „Салю Мишел“. Текстът е винаги ясен, точен, неразточителен. Текст като зов за борба, повеля за действие, точно и срочно... Един друг факт също не може да остане незабелязан – писмата са адресирани само с „Георги Минков – Бургас“. Няма улица, няма номер и въпреки това, те се получават по най-бързия начин. Неговият дом е посолството на въстанието в Бургас, той е посланикът и всички го знаят. Раздавачите бързат да донесат навреме пощата, защото са убедени, че от този посланик се иска и чака много.“

На 2 юли 1903 г. Георги Минков получава инструкция от Върховния комитет с дата, на която да бъде обявено въстанието. Изпраща я веднага на Михаил Герджиков.

След неуспеха на въстанието Георги Минков преживява тежко нещастно завършилата тракийска епопея. Но не престава да служи на тракийската кауза. Основната му грижа са потърсилите спасение в България от издевателствата на турската войска и башибозука при потушаване на въстанието – да им се осигури подслон, храна, работа.

Бунтовната 1903 г. донася на Георги Минков промяна и в личния му живот. На 6 февруари се жени за 10 г. по-младата от него учителка Евдокия Михова Проикова. Кум им е управителят на Държавна болница-Бургас д-р Димитър Тянев, шафер – Христо Силянов. Събитието става в къщата на Георги Кондолов.

Невестата е родена в Лозенград. Баща ѝ Михо Проиков, приятел на Коста Минков, се занимавал с търговия, имал дюкян, но починал млад и работата поела жена му Ирина. Евдокия имала трима братя – Димитър, Атанас и Иван и две сестри – Тана и Тодора, като първата остава до смъртта си в Лозенград, а Тодора живее и умира в Бургас.

Евдокия и Иван получават основно и прогимназиално образование в родния си град, а гимназиално в Солун – педагогическо седмоласно училище с изучаване на френски език. След завършването учителства в Свиленград, Лозенград, Айтос и Бургас до 1920 г.

Раждат им се четири деца: първото – София, е родено през 1904 г. и умира през 1909 г. в деня, в който се ражда синът им Минко. Той умира на 24 април 1987 г. Третото дете е отново момче – Коста, роден през април 1911 г., починал на 18 декември 1951 г. Четвъртото дете, родено на 11 декември 1913 г., е момиче и го кръщават отново София. Кръстник и на четирите им деца е Петко Росен.

Минко завършва търговската гимназия в Бургас, но се изпява като артист и пътува с различни театрални трупи из страната. Коста учи в търговското училище в Пловдив. София е възпитаничка на девическата гимназия в Бургас, след което следва славянска филология в Софийския университет. Омъжва се за Добри Русков и живее в Бургас до 1970 г., след което отива в Баня.

Наред с грижите за децата, Евдокия помага на съпруга си в революционната и обществена дейност. Умира в Бургас на 29 декември 1950 г.

След неуспеха на Илинденско-Преображенското въстание Георги Минков продължава да служи на тракийската кауза. Когато се обявява Балканската война, макар и почти 50-годишен, у него отново изгрява

надеждата, че родна Тракия най-сетне ще бъде свободна. В Бургас се сформират доброволчески чети на македоно-одринското опълчение. Задача им е много важна – да действат в тила на турците. За длъжността пунктов началник Георги Минков няма конкурент. У него се събужда енергията от 1903 г. Богатият му опит помага на освободителното дело. С нова сила се проявява дружбата му с Михаил Герджиков и с живите стари войводи и четници. А бойната дружба с бележитите военачалници – генералите Никола Генев и Александър Протогеров, полковник Петър Дървингов, се превръща в прекрасно приятелство.

Тук не можем да подминем и факта, че Георги Минков отказва да получи полагащото му се възнаграждение за времето, през което изпълнява длъжността пунктов началник. За него е било достатъчно, че е допринесъл за бойните победи на българската войска срещу вековния поробител.

През юни 1918 г., в края на Първата световна война, когато България е разорена и обезкръвена, го назначават за окръжен управител на Бургас. Годишните са тежки, проблемите – трудно преодолими. Забогателите от войната се крият от гнева на гладния и оголял народ. Георги Минков работи за облекчаване на тежлото на бедните. После го избират за депутат в Народното събрание. Убеден демократ, той се бори за възтържествуване на справедливостта, против произвола на властите, защитава в съда преследваните по политически причини. Така например той спасява Христина Лазарова Желева, чийто мъж е бил убит край Средец през септември 1923 г., а тя, майка на две деца, е осъдена на доживотен затвор за укривателство на ръководители на Септемврийското въстание. Първо се бори за отмяна на доживотната присъда, а после до свеждането ѝ на пет години. През тези пет години със съпругата си Евдокия се грижат за децата ѝ.

Георги Минков помага и на вдовицата на Георги Кондолов – Донка, на бедни студенти да получат помощи и стипендии, на бежанците за настаняване на работа. Бургазлии от онова време са го запомнили и с това, че на стари години седял пред

съда и пишел безплатно молби на бедните.

Не забравя и бойните си другари от 1903 и 1913 г., живеещи в Бургас и Бургаския край. Събират се при него, спомнят си младите години, готовността да изгорят в борбата за освобождение на Тракия, търсят причините за неуспеха, жалят за несбъднатите мечти и... продължават да се надяват, че усилията им не са били напразни. През 1939 г., 36 години след въстанието, решават да поканят на среща войводата Михаил Герджиков. Той се съгласява, но при условие да не присъстват повече 15-20 души и за неговото идване да не знаят властите и бежанците от Тракия, които в града са хиляди. Срещата е описана от бургаския журналист Георги Попстаматов, който присъства като представител на болния си баща поп Стамат от с. Блага, лежал за революционна дейност в Одринския затвор.

Пристига на 12 август вечерта в 21 ч. с влака. Посрещат го Георги Минков и Гюктепенският войвода Киро Узунов и го отвеждат в „Ботевата механа“,

където е малкотърновчанинът Георги Градев... Присъстват Коста Тенишев – Лютий – четник и подвойвода на Тастепенския участък, Димитър Ташев – четник и подвойвода на Велишкия участък, Жеко Желебов – подвойвода и секретар на четата на Стоян Камилски, Георги Костандиев – четник и подвойвода на Кладарския участък, Дими-

тър Янев – Попето – четник и подвойвода на Лозенградския участък, Димо Аянов – бивш четник от въстанието и командир на самостоятелна чета към доброволческия отряд на Герджиков през 1912 г., четниците Лефтер Мечев, Стоян Томчов, Мильо Узунов, Георги Калоянов, Петко Николов, Янко Дупчов и представители на по-младото поколение.

„Когато на вратата се появи М. Герджиков – пише Г. Попстаматов висок, строен, с дълга, бяла брада, с благородно лице, което излъчваше някакво невидимо, но осезаемо сияние и величие, старите му бойни другари не издържаха, задъхаха се от вълнение и лудо запрехъсчаха любимия си войвода и другар от ония славни въстанически дни и нощи в Странджа отпреди 36 години... Настаниха се всички около голямата маса, захласнати и обаяни, в очакване да чуят думата на Герджиков. Струваше ми се, че само да им махне с ръка, само една призивна дума да им отпрати – ще скокнат до един и ще литнат подире му на нова бран, за нови подвизи.“

Но Герджиков не бързаше. От откъслечните му думи струеше мъдрост и тъга, от погледа му – интерес към преображенци, толкова много състарени от негодите на бежанската им орисия, от мъката им по родния край – въстанал, воювал и пак останал под робство. С този поглед той ги притегляше към себе си, мълком ги подканваше и предразполагаше към изповеди.

Първ заговори Георги Минков от Бургас, под чиито зорки очи някога са минавали хиляди заповеди и писма, оръжие и боеприпаси, войводи, четници и куриери. Сега, под тежкия товар на годините, той стоеше до стройния Герджиков схлупен, грохнал, с уморен поглед. Гласът му бе тих, хрипкав...

Разговорите продължават до късно през нощта. Никой не иска да си отиде. Накрая запяват „Ясен месец веч изгрява...“

На другия ден си правят обща снимка и Герджиков отпътува с обедния влак за Пловдив...

„Идването на Михаил Герджиков в Бургас – продължава Попстаматов – по неведоми пътища стана известно на целия град. Още от сутринта около кафене „Отечество“ се стълпиха стотици хора, възрастни и млади, някои от които свенливо се доближаваха до популярния водач на Преображенското въстание и го здрависваха... Без никаква нагласа изпращането на Герджиков спонтанно се превърна в тържество, в празник за тракийските бежанци в гр. Бургас. И когато влакът потегли, към Герджиков, застанал на прозореца, се протегнаха стотици ръце за сбогом. Десници протягаха и старите преображенци, просълзени, с потиснати от мъка сърца и с парещата мисъл, че това е може би последната им другарска среща. Уви, опасенията им скоро се потвърдиха: за пет-шест години изпокапах почти всички...“

ИСТОРИКЪТ ПРОФ. ПЕТЪР АНГЕЛОВ:

Проф. Ангелов е с тракийски корен по майчина линия, преподавател по българска средновековна история в Софийския университет. Син е на големия български историк акад. Димитър Ангелов.

– Проф. Ангелов, майка ви е от един от най-известните айтоски родове – Сурчеви, свързан с тракийската кауза. Кажете ни повече за вашите предци и най-вече – за Тодор Сурчев – дългогодишен председател на Тракийското дружество?

– Родовете и на дядо ми, и на баба ми са бежански. Единият се е преселил от Бунар Хисар през 1913 г., другият, на дядо ми, е от Чонгура. Тук се запознават и с баба и се женят. Раждат им се три деца, от тях само майка ми е жива. На 90 години е, живее в София. Преди да избяга фамилията, дядо ми има късмета да продаде овце и успява да купи в Айтос земи. Но не става земеделец, а шивач. Дюкянът му е бил на градската чершия. Неговият брат Тодор Сурчев беше дълголетник, живя близо 100 години. В мазето на родната ни къща той е успял да запази архива на айтоските тракийци. Имал е мандра, но след 1944 г. и той става шивач. Свързал е живота си с тракийската кауза, участвал е в завери, имало е опит да бъде убит. За всичко това се гордея, че съм от тракийски род. Това знаят

баба ми. Бях още малък, когато съм чувал Тодор да казва, че има нещо много ценно в мазето на къщата ни. И добре, че след това архивът попадна в добри ръце, за да се разкаже нещо повече за тракийците в книгата, която айтоското дружество издаде – „Времена тракийски“.

– Баба ви е от друг род – Бабаджанови, също бежанци. Каква е тяхната съдба?

– Една част от тях отиват в Русия, друга – в Малко Търново и Сливен. Това са посоките на разселване. Заселвали са се в богати селскостопански райони, за да се препитава. Бургас тогава не е бил атрактивен за тях. Тези от бежанците, които не са имали средства да си купят земя, са били оземлявани. Имотните са били малко, защото всички са тръгнали с единственото намерение да спасяват живота си. Това е факт, който и днес създава сложни взаимоотношения с Турция. Трябва някой откъм да ни провокира да кажем, че и ние имаме някакви интереси. Тук мюсюлманската общност има своите претенции, но къде се чуват нашите?! А толкова много имоти са загубени...

– Син сте на българския историк акад. Димитър Ангелов?

– Баща ми се ражда в София и остава сирак на 7-8 години, защото дядо умира от усложнения при елементарна операция. Израства с майка си, която е завършила Роберт колеж в Истанбул. Баща ми завършва история в Софийския университет и получава университетска стипендия за Германия. Там специализира през 1941/42 г. византология и защитава дисертация „Богомилството във Византия“, издадена само на немски език. Преди няколко години намерих преводачи и я издадох на български език. След 1944 г. баща ми става асистент в СУ и преподава българска и византийска средновековна история. Има написани спомени, които издадохме след смъртта му. Бил е за кратко учител в Добрич. Цялата му кариера е университетска. През 70-те години стана директор на Археологическия музей в София.

– Специалист сте по средновековна история, изследвали сте живота на Цар Иван Александър, писали сте статии на тази тема. Кажете ни повече

за пътуването му до крепостта Аетос през 1332 г. и за битката му с Византия тук?

– Става дума за едно събитие в началото на управлението му. Когато цар

Горд съм, че съм с тракийски корен

Иван Александър се качва на престола положението в България не е розово. Той отстранява с преврат един наложен от сърбите владетел. Първото нещо, което прави е по някакъв начин да уреди отношенията със съседите. По това време Византия е завладяла част от Югоизточна Тракия, в т.ч. и Айтоската крепост. За него първата и най-важна задача е да си върне това, което византийците са обсебили. Областта Загоре, към която принадлежи и Айтос, е била особено важна – и страте-

гически, и икономически. Затова подготвя поход срещу Византия и се стига до битката при Русокастро – крепост в началото на Айтоския проход. Знае се от историята, че следва категорична победа на българите. Айтос се намира в един много невралгичен район в отношенията на Византия и България през цялото средновековие. От тук минават най-късите пътища, тук е най-ниският проход за достъп до Черноморието. Да не говорим за селскостопанските възможности, които

има областта Загоре и айтоският край. Това са факторите, които определят политическата и историческата съдба на Айтос като един много стар и много важен град за България по това време. Обичам този град, възхищавам се от древното му минало и вярвам в неговото бъдеще.

Въпросите зададе:
Николай Димитров –
учител по история,
председател
на Дружеството
„Тракия“ – Айтос

Илиева нива – мъка...

Продължение от 1-а стр.

Кметът на Община Ивайловград Диана Овчарова изтъкна огромното значение на събирането на документи, история и житейски съдби в една важна за тракийци книга, каквато несъмнено е „Родени в Тракия, родили за Тракия“. Тя не скри своите сълзи от някоя пасаж и стихове, запечатали житейските драми на хиляди българци, загубили родните си огнища след Балканската война и Първата световна война. На представянето присъстваха председателят на СТДБ Красимир Премянов и неговият заместник ген. Тодор Бояджиев, които изтъкнаха богатството на духа и знанието в лицето на Петра Мечева. Те подчертаха, че личности като Мечева ще оставят трайна диря в опазване на българското във всеки един от нас. Дим. Шалапатов, член на ВК, подчерта заслугите на авторката към тракийското движение. Авторката сподели, че преди всичко книгата се посвещава на жената тракийка и призова да съхраняваме родовата си памет!

Програмата продължи на следващия ден с полагане на венци и цветя в село Пелевун, по слу-

чай 170 години от рождението на Капитан Петко Войвода, който с няколко свои четници успява да спаси селото от обградилите го башибозуци.

Националният младежки тракийски събор – Ден на тракийското дете“ бе открит от Диана Овчарова – кмет на община Ивайловград. Слово произнесе и председателят на Тракийския младежки съюз Тодор Ангелов, който засади и две дървчета до паметната плоча на поляната. Те са само част от наскоро засадените покрай пътя дървета в памет на загиналите там деца.

В словото си Диана Овчарова подчерта, че между местната власт

и тракийци винаги ще има стабилна връзка, за да се почита и помни това драматично събитие, белязало историята на този изстрадал край на България.

В речта си председателят на СТДБ Кр. Премянов заяви: „Нищо не е забравено, нищо не е простино“. Той припомни саможертвата на българските тракийци, понесли най-много загуби по време войните от началото на XX век.

След официалната церемония, самодейни и детски състави изнесоха фолклорна програма.

Хубавото време, тракийската музика и танци, хората, изпълнили поляните, направиха събора едно

незабравимо преживяване.

Надяваме се догодина да бъдем още повече, защото това е един от начините историята ни да бъде запазена през поколенията. Мемориалът „Илиева нива“ е издигнат през 1996 г. Той е отдавнашна идея на тракийци и на роденият в Дедеагачкото село Лъджакьой скулптор Стою Тодоров, но е реализирана от други творци едва в края на XX век. Комплексът включва общо три обекта:

Първият обект от мемориалния комплекс на Илиева нива е паметник на загиналите над 200 деца на тракийски бежанци през 1913 година. Паметникът е дело на скулптура Емил Пенчев от Кърджали.

Вторият обект е параклис – символ, посветен на паметта на жертвите на тракийските българци. Параклисът се нарича „Света Петка Българска“, покровителка на Тракия. Този храм напомня на поколенията за онези тракийци, които са напуснали домовете си и са се отправили към Майка България. Параклисът напомня, че в съдбата на хората няма нищо потрагично от това да си бежанец, да се разделиш с родните места и

никога да не можеш да се върнеш. Параклисът е изграден по идея на Съюза на тракийските дружества в България, а изпълнител е „БКС“ град Маджарово.

Третият обект е тракийската чешма – символ на живата връзка с родните места – водите на Западна Тракия текат и идват тук, до тази местност. Живата вода – това е живият живот, с една дума безсмъртието на един народ. Чешмата е по идея на СТДБ, а финансирането и изпълнението от ВиК град Кърджали.

„Трябва да помним тези драматични събития, най – хубавото е, че заедно с по-възрастните тракийци, всяка година на поклонението присъстват все повече млади хора и деца. Това е и голямата ни цел, младите да познават историята и съхраняват родовата памет на своите деди“, каза Яни Янев, председател на Тракийско дружество в Кърджали.

Тракийски събор в с. Червенаково

СТОЯН МАТУШЕВ

Регионалният тракийски събор в село Червенаково, Твърдишка община, събра за трета поредна година година стотици тракийци и граждани от Сливенска и Ямболска област. И тази година когато се чества големият християнски празник Св. Константин и Елена, те бяха на площада в Червенаково за традиционната среща. Тя е организирана от кмета и секретаря на тракийското дружество „Капитан Петко Войвода“ в селото инж. Петър Стоянов, с активното участие на се-

кретаря на народното читалище „Паисий Хилендарски – 1928 г.“ Златка Михнева.

За храмовия празник на църквата в Червенаково, която носи името на Св.св Константин и Елена, бе отслужена празнична литургия и бе осветен курбан, раздаден на миряните от селото и на гостите, дошли за събора.

Тази година тържеството бе посветено на 170 години от рождението на Капитан Петко Войвода, патрон на местното дружество. Над 100 участници във фолклорни танцови и певчески състави, както и индивидуални изпъл-

нители излязоха на площада в Червенаково и представиха своето изкуство пред многобройната публика.

Гости на събора бяха Атанас Атанасов – кмет на община Твърдица, която заедно с кметството в Червенаково е основният организатор на проявата, неговите заместници и секретаря на общината, общински съветници, кметове на съседни села и председатели на тракийски дружества от областта. Сред тях бяха представители на ръководството на Регионалния съвет на тракийските дружества в Сливенска област, представено

от заместник-председателя Стоян Матушев и главният консултант на тракийските певчески състави Тодор Кръстев.

Богатата фолклорна програма започна с танци, песни и солови изпълнения на децата от детската фолклорна група „Червенаковче“ при НЧ „Паисий Хилендарски – 1928 г.“. Редуваха се изпълненията на: женската фолклорна група „Тракия пее“ при тракийското дружество „Лазар Маджаров“ в Сливен с ръководител Илия Илиев; детския юношески танцов състав „Кортенче“ – село Кортен, Новозагор-

ска община, фолклорната певческа група „Златна праскова“ при НЧ „Паисий Хилендарски“ – Червенаково, фолклорната група при читалище „Просвета“ – село Маломир, Ямболско, вокалната група „Златен грозд“ – Кортен, танцовия състав при народното читалище в село Оризаре, Твърдишка община, женската фолклорна певческа група при НЧ „Звезда – 1928“

и тракийското дружество „Георги Кондолов“ – Старо село, Сливенска община с ръководител Анна Друмева, Клуба за народни хора в Кортен, танцовия състав от Кортен, детски фолклорни и танцови групи от Червенаково. В концерта участваха индивидуалните изпълнители Димитринка Димитрова и Пенка Иванова, а фолклорните групи от Червенаково и Кортен изпълниха съвместна програма.

Силно впечатление направиха със своите изпълнения малките Златомира и Димитър от танцов клуб „Мераклии“ при читалище „Светлина – 1872“ в Кортен с ръководител Росица Мангърова. Невръстните танцьори бяха аплодирани дълго и възторжено от публиката.

Празникът продължи и на следващия ден.

Настаняване и подпомагане на тракийски бежанци в Ивайловградска околия (1920–1930 г.)

ВЪЛЧО ЗАТИЛОВ

Продължение от миналия брой

Благодарствени писма са изпратени и до дружеството на квакерите, госпожа Жана Хасърджиева и Васил Георгиев, взели активно участие в откриването и издръжката на трапезарията.

Участие в подпомагането на бежанците в околията през 1927 г. взема и американското благотворително дружество „Нир Ист Рилиф“. През месец март дружеството изпраща на бежанците в околията значително количество дрехи и обувки, получени като дарение от Америка. Те са разпратени по общините в околията, където с тях са облечени 1084 нуждаещи се бежанци.

Централно място в дейността

по подпомагане на бежанците в края на 20-те и началото на 30-те години в Ивайловградска околия отново заемат въпросите за поддържането и функционирането на трапезарията, финансирането на която от месец февруари 1928 г. изцяло се поема от БЧК – София. Със средствата на дружеството и на Министерството на народната просвета в края на 20-те години са открити трапезарии за бежански деца и в някои общински центрове на околията. Социалното подпомагане със средства, заделени от бюджета, на органите за власт и управление продължават да остават на втори план. Те са незначителни и не допринасят много за смекчаване на положението на бежанците, влошило се особено много в го-

дините на голямата икономическа криза от 1929–1932 г.

Проблемите на бежанците в периода 1914–1944 г. занимават почти непрекъснато държавната власт в страната и то не от хуманни съображения, а преди всичко поради страхът ѝ от тях. Самите бежанци по думите на един известен историк са „потенциални противници на господстващата социално-политическа система“, на съществуващия вътрешно и външно-политически ред на Балканите изобщо.

Въпреки загрижеността, която властите демонстрират по въпросите свързани с бежанците, по ред причини тяхното действително безвъзмездно подпомагане не идва от държавната власт, а е

оставено на грижите на обществеността и се осъществява на благотворителна основа. От тук произтичат и многото негови несъвършенства. Преди всичко то се осъществява в минимални количествени рамки и обхваща само най-бедните бежански семейства. Целящо най-вече тяхното физическо оцеляване, то на практика не е в състояние да доведе до трайно и цялостно решаване на проблема.

Съществен недостатък на извършеното подпомагане е и неговата стихийност. Зависимо от наличието на благотворителни вноски и помощи то не винаги може да отговори на влошаването на положението на бежанците. В години на най-голям глад и студ подпомагане в някои общински центрове

всъщност не се извършва.

Организацията на подпомагането на бежанците също не е на необходимото ниво. Тя силно се влияе от състоянието на обществения живот в отделните центрове и често поради допуснати слабости на комитетите по места средствата, предвидени за подпомагане, се отклоняват без да могат да изпълнят предназначението си.

Като цяло социалното и благотворително подпомагане на бежанците в страната и в частност в Ивайловградска околия има по-скоро символичен характер. То няма за цел цялостното решаване на проблемите на бежанците и само притъпява донякъде остротата им, за да осигури запазването на съществуващия обществен ред.

На 31 май и 1 юни в местността Божура до Средец 22-то издание на Националния странджанско-тракийски събор „Фолклорен венец“ събра млади изпълнители от музикални училища и фолклорни паралелки, които тачат и милеят за тракийската песен.

Съборът бе организиран от община Средец, Съюза на тракийските дружества в България, Тракийско дружество „Екзарх Антим I“ – Бургас, Народно читалище „Пробуда – 1897“ и Общински исторически музей – Средец. Съборът надпяване и надсвирване „Фолклорен венец – Божура“ има за цел да продължи традицията на странджанско-тракийския край, да стимулира интереса и любовта към богатото фолклорно наследство. В него участваха предимно млади изпълнители и инструменталисти, които бяха разделени в четири възрастови групи.

Специално жури, в което влизаха проф. д-р Стефан Чапкънов, известните народни изпълнители Янка Рупкина, Калинка Згурова и Лазар Налбантов, както и продуцентът „Народна музика“ в БНР Вана Монева и Мария Градешлиева – директор на Национално училище по фолклорни изкуства „Филип Кутев“ гр. Котел, отсяха най-добрите изпълнители. Тази година специалната награда на Кмета на община Средец – плакет и парична награда получи народната певица Златка Ставрева за активната си дейност на педагог и за приноса ѝ към народното творчество. Освен наградите във всяка възрастова група своя грамота и парична

награда отреди и Съюзът на тракийските дружества. Младата Пламена Илиева я получи от ръцете на председателя на СТДБ Красимир Премянов. Той използва случая да поздрави всички невръстни участници в събора с празника на детето 1 юни и да им пожелае много здраве и нови успехи на фолклорното поприще.

Носителката на наградата Пламена Илиева е ученичка на музикалния педагог Пепа Запрянова. Ръководителката на фолклорната школа към ОДК Бургас бе отличена и с наградата на кмета на Средец за педагогически ангажира и развитие на странджанско-тракийския фолклор. Осемгодишният Георги Йовнов от Царево пък взе приза при най-малките певци. Първи в групата на инструменталистите за изпълнението си на гайда е Павел Димов от музикалната школа при Тракийското Дружество Бургас. Народната певица Сияна Киричева от Дебелт получи наградата на ОС Средец.

Тракийското дружество „Екзарх Антим I“ връчи също специален плакет на името на Стамат Апостолов за проучване и съхраняване на тракийската история на дългогодишния тракийски активист Михаил Желязков

от Бургас. Наградата бе връчена от председателя на дружеството и председател на Тракийския младежки съюз Тодор Ангелов.

Почитателите на фолклора, събрани в прекрасната местност, се насладиха на изпълненията на гостите на събора на галаконцерта. Сред тях бяха дует Тодор и Донка Кожухарови и оркестър „Южни ритми“, Янка Рупкина, Калинка Згурова, Вана Дженежова, Златка Ставрева, Лазар Налбантов, Яна Иванова, Керка Тотева, Ирена Станкова. Участваха още квартет „Китен“, ТА „Въжички“ гр. Стралджа, Танцов клуб „Веселие“, ДЮТА „Искрици“, ТА „Странджанска жаравя“, Мъжка и Женска фолклорни групи при НЧ „Пробуда – 1897“, МФГ „Божура“ и др.

Т. Ангелов награждава М. Желязков

К.Премянов връчва наградата на СТДБ

Тракийци гостуват на 88 СОУ „Димитър Попниколов“

На 30 май на тържеството по случай 20-та годишнина от основаването на 88-то СОУ „Димитър Попниколов“ сред официални гости бяха председателят на СТДБ Красимир Премянов и председателят на софийското дружество и член на ЦР на СТДБ Николай Димитров. Празникът уважиха също така В. Кастрева – началник на столичния инспекторат и представители на СБУ. Годишнината на училището доведе в училището и много бивши ученици, учители от други училища, а така също и родители.

По случай юбилея поздравителни адреси изпратиха проф. А. Клисарова – министър на образованието и науката, Янка Такева – председател на СБУ и столичният кмет Й. Фандъкова.

Училището е едно от най-големите в столицата. В него се обучават близо 1200 деца. То носи името на видния тракийски деец Димитър Попниколов и ние се гордеем с това, обясни директорката на училището Милена Пенева. Тя не скри желанието и амбицията си да запознава децата с историята и да ги вдъхновява да се ровят в нейните страници по-задълбочено.

Димитър Попниколов е сред дейците

с най-продължителен стаж в организираното тракийско движение, преминал през различните етапи на борбата, заемал всички възможни организационни постове. През 1921 г. е основател и в продължение на много години редактор на в. „Тракия“, който изиграва изключително важна роля за утвърждаването и развитието на тракийското движение в страната. Той има голям принос и за чуждоезиковото обучение в страната.

88 училище, в което усилено се изучават чужди езици и информатика, се намира в квартал „Овча купел“. На празника си ученици от първите до последните класове изнесоха богата програма с много песни и танци. Публиката ги аплодира бурно. На прощаване тракийските дейци обещаха на директорката да поддържат активно връзка с училището.

Две седмици по-рано, на 16 май на посещение в училището бяха съвременният летописец на Тракийското движение – проф. Иван Филчев и председателят на Софийското тракийско дружество – Николай Димитров.

Домакините в лицето на директорката Милена Пенева и преподавателката по история Милена Николова посрещнаха гостите и ги запознаха с образователната програма. Акцентът беше поставен върху последния 20 випуск на учебното заведение.

Проф. Иван Филчев подари на библиотечния фонд на училището своята книга „Тракийският въпрос и тракийското движение в България“. Впечатляваща бе и последвалата среща с част от възпитаниците от училището, пред които той изнесе открит урок за живота, приноса и ролята на Димитър Попниколов в Тракийското движение. Подробното изложение предизвика въпроси от страна на учениците, които доказаха, че носят духа на патрона на своето училище.

България още не е готова за еврозоната, следващата проверка – след две години

Само Литва от осемте страни членки на ЕС - България, Чехия, Хърватия, Унгария, Полша, Румъния и Швеция - е изпълнила всички критерии за конвергенция, тоест за приемане на еврото, и може да се присъедини към еврозоната още от 1 януари 2015 г.

Това са изводите в тазгодишния доклад на Европейската комисия за конвергенцията, в който се оценява готовността на осемте страни за присъединяване към единната валута.

Всички държави от ЕС с изключение на Великобритания и Дания са поели ангажимент по Договора за присъединяване да приемат еврото, след като изпълнят необходимите условия. Единната валута вече се използва в 18 държави. Осем все още остават извън еврозоната (тй наречените държави с дерогация).

На всеки две години или по желание на страна от ЕС, която иска да се присъедини към еврозоната, ЕК и ЕЦБ проучват дали държавите членки отговарят на необходимите условия за приемане на единната валута.

Напредъкът на осемте държави по пътя към приемане на еврото е неравномерен, но Литва вече е изпълнила всички критерии за конвергенция, се казва в тазгодишния доклад на ЕК.

Поради това комисията предлага Съветът на министрите на ЕС да вземе решение, че Литва може да приеме еврото от 1 януари 2015 г. Съветът ще вземе окончателно решение през втората половина на юли, след като държавните и правителствените ръководители на ЕС обсъдят въпроса на заседанието на Европейския съвет на 26 и 27 юни и след като Европейският парламент излезе със становище.

Според зам.-председателя на ЕК и комисар по икономическите и паричните въпроси Оли Рен „готовността на Литва да приеме еврото отразява дългогодишната ѝ подкрепа за разумни фискални политики и икономически реформи. Тези реформи, подпомогна-

Само Литва от осем страни, сред които и нашата, е изпълнила критериите за приемане на еврото

ти от присъединяването на Литва към ЕС преди десет години, доведоха до рязко увеличаване на благосъстоянието на литовците: БВП на глава от населението в страната е нараснал от 35% от средното за ЕС-28 през 1995 г. до прогнозираните 78% през 2015 г.“.

Никоя от останалите седем държави към момента не изпълнява всички критерии за приемане на еврото. Поради това положението им ще бъде оценено отново след две години, се казва в доклада на ЕК.

Изпълнение на критериите за конвергенция от осемте държави

Инфлация

Средната инфлация в Литва през 12-те месеца до април 2014 г. бе 0,6%, доста под референтната стойност от 1,7% за същия месец, и вероятно ще остане под тази стойност през следващия период. Анализът

на фундаменталните фактори и фактът, че страната спазва референтната стойност със значителен марж, дават основание за положителна оценка на изпълнението на критерия за ценова стабилност.

Другите страни, които изпълняват този критерий, са България, Чехия, Хърватия, Унгария, Полша и Швеция. Румъния не изпълнява този критерий.

Публични финанси — рав-

нища на дълг и дефицит

По отношение на Литва няма действащо решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (по член 126, параграф 6, от Договора). В Литва съотношението на дефицита по консолидирания държавен бюджет към БВП спадна от 5,5% през 2011 г. на 2,1% през 2013 г. и според пролетната икономическа прогноза на ЕК от 2014 г. ще остане 2,1% и през 2014 г. Консоли-

дираният държавен дълг бе в размер на 39,4% от БВП в края на 2013 г., доста под референтната стойност в Договора от Маастрихт.

Другите страни, които изпълняват този критерий, са България, Унгария, Румъния и Швеция. Чехия също ще изпълни критерия, ако Съветът реши да отмени процедурата при прекомерен дефицит, както предложи комисията. Две държави (Полша и Хърватия) все още са обект на процедура при прекомерен дефицит и следователно не изпълняват този критерий.

Стабилност на валутния курс

Във валутен механизъм II (ERM II) обменните курсове на държавите от ЕС извън еврозоната са фиксирани спрямо еврото и могат да варират само в определени граници (стандартният диапазон на ко-

лебание е $\pm 15\%$ от централния курс). Литва участва в ERM II от 28 юни 2004 г.

През двегодишния референтен период литовският литас не е бил обект на напрежение и не се е отклонявал от централния курс по ERM II.

Никоя друга държава в момента не изпълнява този критерий, тй като никоя друга държава не участва във валутен механизъм II.

Дългосрочни лихвени проценти

Средният дългосрочен лихвен процент в Литва през годината до април 2014 г. е 3,6%, което е доста под референтната стойност от 6,2%. От 2010 г. спредовете спрямо дългосрочните облигации в еврозоната са достигнали много ниски равнища, което е признак за стабилното доверие в Литва от страна на пазара.

Всички останали страни също изпълняват този критерий.

Качествени критерии

Бяха разгледани и други фактори като динамиката на платежния баланс и интеграционните процеси на трудовия, стоковия и финансовия пазар. През последните години външният баланс на Литва претърпя значителна консолидация благодарение също на подобренията конкурентоспособност на страната на външните пазари. Икономиката на Литва е добре интегрирана в икономиката на ЕС в резултат на създадените връзки в областта на търговията и пазара на труда. Тя също така привлича значителни преки чуждестранни инвестиции. Благодарение главно на големия дял чуждестранна собственост в банковата система националният финансов сектор е с висока степен на интегрираност във финансовата система на ЕС.

Не на последно място, законодателството на Литва в областта на паричната политика е напълно съвместимо със законодателството на ЕС.

Сред другите държави членки само законодателството на Хърватия е напълно съвместимо със законодателството на ЕС

Великобритания иска още рестрикции за помощите за имигранти

Британският министър на труда и пенсиите Йън Дънкан Смит поиска нови права за Обединеното кралство за ограничаване на социалните помощи за имигрантите от ЕС, съобщиха „Дейли мейл“.

Той изнесе провокативна реч в Берлин, в която отправи критики към Европейската комисия за това, че налага на Лондон да плаща на всеки, който идва на Острова от Европа, без значение от обстоятелствата. Той не е съгласен, че ограниченията на тези плащания са сродни с ксенофобия.

Министърът заяви, че британското правителство вече е премахнало възможността за новите имигранти да

претендират за помощи за настаняване и да получават обезщетение при безработица и помощи преди да са живели в страната поне три месеца.

В същото време Йън Дънкан Смит каза, че Обединеното кралство иска

да отиде по-далеч в мерките срещу източването на социалната система от имигранти. Великобритания поиска правото да изиска повече доказателства за обвързаността на новодошлите със страната, преди да им се полагат помощи, и скъсяването на периода, в който да им се изплащат такива.

Британският политик осъди на месата на ЕС в социалната система на Великобритания като „неоправдана и нежелана“. Той препоръча на Брюксел да се откаже от усилията си за саботиране на серия от реформи в социалното подпомагане, които той желае да въведе.

Страната ни спечели дело срещу Еврокомисията

България спечели дело в съда на Европейския съюз, заведено от Еврокомисията заради липсваща услуга на местния газов пазар, съобщиха пресцентърът на Министерството на икономиката и енергетиката.

Брюксел започна наказателна процедура срещу България през 2009 г., а три години по-късно тя навлезе в съдебната фаза. Според Еврокомисията страната е нарушила разпоредби от европейското законодателство като не е предоставяла услугата за

виртуален пренос на газ в обратна посока (backhaul).

Тази услуга дава възможност на търговци на газ да сключват договори с газопреносните оператори за пренос на газ в посока, обратна на посоката на физическото движение на газа в тръбата. Реално това означава, че от количествата, договорени за физически пренос в едната посока, се приспадат договорените количества за пренос в обратната посока. В резултат физически се пренася само

количеството газ, представляващо разликата между тях, пояснява министерството.

Позицията на България в спора по делото е подготвена с общите усилия на експерти от МВнР, МИЕ и „Булгартрансгаз“. Тезата на защитата е, че в разпоредбите на ЕС няма изрично посочено задължение за операторите да осигуряват тези услуги.

Министерството уверява, че въпреки благоприятния правен резултат, вече изпълнява очакванията на Брюксел и предоставя

обратен поток в две от точките на междусистемно свързване – на границата с Румъния при Кардам и на границата с Гърция при Кулата. „Булгартрансгаз“ ЕАД работи активно за постигане на необходимите споразумения със съседните оператори на преносни системи – „ДЕСФА“ – Гърция и „Трансгаз“ – Румъния, тй като за ефективни сделки е необходимо и те да предлагат услугите по виртуален обратен пренос, се посочва в съобщението.

Отбелязаха век от рождението на Георги Сапунаров

Десетки потомци на тракийските българи и родственици на патрона на хасковското тракийско дружество – Георги Сапунаров се стекоха в салона на Читалище „Заря“, за да отбележат сто годишнината от рождението му. Нестихващият дъжд през късния следобед на този ден не попречи на хората, които искаха да покажат своето уважение към паметта на Георги Сапунаров и неговото семейство.

Организаторите на това събитие бяха дружество „Георги Сапунаров“ и Читалище „Тракия – 2008“. Те се

бяха постарали да направят събитието значимо за целия град.

Годишнината на героя уважиха и от сцената отпразниха приветствия към присъстващите Добрин Пърнаров – Гл. секретар на Областна управа и Йонко Гюдженков – зам. областен управител, от името на Община Хасково говори Атанас Димитров – секретар на общината, който връчи почетния знак на кмета на общината на дъщерята и внука на Георги Сапунаров. Поздравителни адреси и цветя изпратиха предсе-

дателят на СТДБ Красимир Преманов и Генералният консул на България в Одрин Любомир Попов, който родом също е от Хасково.

С изработените специално за случая възпоменателни плакети бяха удостоени дъщерята на Георги Сапунаров – Станка Бакалова, д-р Кирил Бакърджиев – историограф и изследовател

на бита, културата и обичаите на тракийските българи и инж. Димитър Назъров от фирма ПИМ – Хасково. Буке от любими песни на Георги Сапунаров изпълни фолклорна група „Тракийска дъга“ към дружеството, а ансамбъл „Китна Тракия“ – Хасково разтrese сцената на читалището с вихрените си танци и песни.

Председателят на СТДБ се срещна с министър Клисарова

Председателят на СТДБ Красимир Преманов проведе среща с министъра на образованието и науката проф. д-р Анелия Клисарова. Обсъдени бяха въпроси, свързани с взаимодействието на СТДБ и министерството.

Надпяване на събора „Спасов ден“

ДИМО КАРАБЕЛОВ

На 29 май в град Ахелой се събраха над 100 колектива и индивидуални изпълнители за участие в IX Регионален тракийски християнски фолклорен събор „Спасов ден“ – посветен на празника на града. Организатори са кметство в гр. Ахелой, Община Поморие, Народно читалище „Светлина 1934 г.“ гр. Ахелой и Регионалният съвет на тракийските дружества – Бургас.

Сред многото гости на събора бяха Иван Алексиев – кмет на Община Поморие, Янчо Илиев – зам. кмет, Тони Митев – секретар, Тодор Ангелов – председател на Тракийско дружество „Екзарх Антим I“ Бургас и на Тракийския младежки съюз, общински съветници.

Кметът на гр. Ахелой Иван Георгиев приветства участниците в събора. Приветствие поднесе и Иван Алексиев. След кмета Иван Георгиев откри

събора. Той ръководи града вече втори мандат, избран с листата на тракийци от Ахелой.

Всички колективи и индивидуални изпълнители впечатлиха с прекрасни песни и ритми, които изпълваха града през целия ден. Публиката ги посрещна с бурни овации. И тази година сред участниците имаше много млади хора. Повечето песни бяха странджанско-тракийски, но много свежест поднесоха колективите от Добричко (Варненско), Долни Чифлик, Козичино и др.

Жури с председател Мара Тенишева и членове Димитър Йорданов и Георги Драганов оценяваше изпълненията. Отличени бяха фолклорни колективи, клубове, индивидуални изпълнители и инструменталисти. Най-радостни бяха децата: Виктория Колева и Гергана Христова от Ахелой, Алина Петкова и Стефани Живкова от гр. Китен, Стефка Иванова и Ева Симеонова от с. Равнец и Стиляна-Роса

Матева от с. Рудник.

Имаше и изпълнители, които не за първи път се изявяват на тази сцена – Йорданка Ялъмова от Бургас и Иванка Димитрова от Добрич. Вокалните групи „Калинка Вълчева“, „Европейски гласове“ от Добрич, Народно читалище „Светлина“, с. Кошарица, Народно читалище „Кирил Господинов“, село Гроздово, община Долен Чифлик, мъжката фолклорна група „Странджа“, гр. Средец.

Специалната награда на журито получи ансамбълът за изворен фолклор „Бакаджик 7“, гр. Карнобат. Участниците получиха грамоти, а отличените и награди.

Всички допринесоха Регионалният християнски събор в Ахелой да се превърне във фолклорна емблема на града и с надежда очакват да се срещнат отново на следващото издание – X събор, за който се надяват да бъде обявен за национален.

Цветя за 2 юни пред паметниците на Капитан Петко Войвода в Рим и Киев

На 2 юни т.г., Марин Райков – извънреден и пълномощен посланик на Република България в Италия и служители от българското посолство почетоха паметта на Капитан Петко Войвода с венец цветя пред достолепния бюст-паметник на легендарния тракийски войвода, намиращ се в алеята на гарибалдийци на хълма „Джаниколо“ над Рим.

Пред паметника на Капитан Петко Войвода в Киев цветя поднесоха Красимир Минчев – извънреден и пълномощен посланик на Република България в Украйна и служители от българското посолство.

Инициативата и за двата паметника е на Съюза на тракийските дружества в България, чиято реализация става възможна благодарение на активното съдействие на хиляди български граждани, институции, фирми и бизнесмени. Автор на проектите за паметниците е проф. Валентин Старчев.

Председателят на СТДБ Красимир Преманов е изпратил благодарствени писма до министъра на външните работи на Р България Кристиан Вигенин по повод на активното съдействие на тракийци от страна на посланиците ни в Италия и Украйна Марин Райков и Красимир Минчев.

В тях се посочва, че благодарение на усилията на министерството и на двамата посланици при гостуване на делегации, по време на юбилей, годишнини и национални празници, българската държава отдава почит на живота и делото на Капитан Петко Войвода, чиито паметници извън България се намират в Рим и Киев.

„Това за нас е неоценим принос за възобновяване на връзките с българите в чужбина, за съхраняването и възраждането на българщината и националната и родова памет и се надявам, че тази наша съвместна инициатива ще се превърне в традиция в името на патриотизма и родолюбието, които ни правят съмишленици в една благородна кауза“ се подчертава в писмата.

Председателят на СТДБ проведе среща със Симеон Саксбургготски

На 4 юни, Кр. Преманов – председател на СТДБ, проведе среща със Симеон Саксбургготски – министър председател на Република България в периода 24 юли 2001 – 17 август 2005 г.

С. Саксбургготски беше запознат с дейността на Съюза на тракийските дружества, с неговите инициативи и предстоящи прояви, със започналите разговори с представители на турската страна за възстановяването на българския православен храм в Лозенград и за организиране на музейна експозиция „Тракия“ в метоха на българската православна църква „Св. Стефан“ в Истанбул.

С. Саксбургготски засвидетелства положително отношение към тракийската организация и изрази готовност да оказва полезно съдействие на нейните патриотични начинания.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Алианс Медиапринт

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Никола Инджов и Тодор Корусев; Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА;
e-mail: vestrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Валентина АНГЕЛОВА (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) - 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ - 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) - 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/632 060; Веска ЛАМБОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

Малоазийските българи в Свиленградско

КОСТА ЛЪОНДЕВ

Тази година се навършват 100 години от насилственото прогонване на българите, живеещи в Северозападен Анадол (Турция). Това са

около 7 хиляди българи от 28 села. Интересно ми беше кога и защо тези наши сънародници са се преселили по тези места, от кои български краища произхождат. Според редица изследователи

на тяхната история и според спомени на техни потомци, това вероятно е станало в началото на 18-ти век, т.е. поне 7-8 поколения са живели в Анадол.

Поне три са причините,

принудили тези българи да се изселят от родината. Едната са големите размирици на Балканския полуостров след започналия упадък на Османската империя, втората – търсене на препитание и третата

– насилственото потурчване. Те са смятали, че изселвайки се в сърцето на империята, ще запазят вярата си. Източниците говорят, че те са основно от Южна Тракия – Ивайловградско и Източните Родопи.

Вече стана дума, че те са създали 28 селища. Най-голямото и най-известното българско село в този район е Коджа бунар (Голям кладенец), но първото българско село в Анадол е Къздервент, край Измит.

В Коджа бунар е имало над 350 къщи, обитавани от над 1500 българи. В началото те работели като ратаи в чифлика на едрия земевладелец Якуб бей. Преданието гласи, че съпругата му била красива потурчена българка, която винаги била тъжна.

– Какво си нямаш, че си така тъжна? – питал я бейт. Каквото поискаш ще го имаш, за да не

тъгуваш...

– Всичко си имам, ага. Само българи няма тук, та не мога да се поразговоря!, оплакала се жената.

– И българи ще имаш, казал бейт и наредил да докарат българи от Ивайловградско.

Духът на преданието се потвърждава от изследователите на малоазийските българи, които до един са категорични, че коджабунарци са от ивайловградските села Камилски дол, Хухла и Горноселци.

Други по-големи и известни села в Мала Азия са Мавдър, Гьобел, Аладжа баир, Тъйбелен, Съют, Юрен, Киллик, Чалтик и други.

След Балканската война българите от тези села са принудени да ги напуснат. Турците започват системен тормоз над тях. Отнемат им земите, зачестяват обирите, дори убийствата. Заради невъзможността повече да живеят там, малоазийските българи започват да подготвят връщането си в майка България. Изпратени са делегации в София и в българ-

ското консулство в Цариград, които изразили готовността на населението да се прибере в родината.

Изселването започва в ранната пролет на 1914 година и завършва на 11 юни същата година. Изселниците вземат със себе си само най-необходимото. Цялото имущество – къщи, земя, добитък, инвентар, остават в Турция. На някои от бежанците целият багаж се събира върху самара на едно магаре, личи от стари фотографии.

Бежанците са извозени с българските кораби „България“, „Цар Фердинанд“ и „Борис“. Още при качването на корабите българите започват да захвърлят фесовите си, а на палубите свирват гайди и се извиват тежки хора.

По-компактни групи малоазийски българи се заселват по крайбрежието на Черно море (Обзор, Несебър), Айтос, Чирпанско и Ивайловградско.

В бившата Свиленградска околия се заселват 146 семейства, наброяващи 564 души. Те се установяват основно в селата Малки воден, Ставри Димитрово, Кочаш, Орешак.

В Свиленград, по данни на тракийското дружество, се водят 43 души преки наследници на малоазийските българи. Успях да се свържа с някои от тях и те ми разказаха много интересни неща, разказвани от техните баби и дядовци.

Особено интересен за мен бе разказът на 80-годишната Радка Павлова. Нейният баща Павел Димитров е роден в Аладжа баир. Той имал трима братя и сестра. Семейството им гледало 150 дка земя. Павел служил в турска армия три години, но по време на Балканската война преминал в редиците на българската армия. През 1924 година той се установява в Свиленград. Тук идва и брат му, а сестрата Тянка е в село Димитровче. Тя е съпруга на най-дълго кметувалия в селото – Живко Арнаудов. Баба Радка по майчина линия е първа братовчедка на Христо Шишманов – Далаверата и на Димитър Шишманов – журналист и кореспондент на БТА в Истанбул и Париж, съответно в продължение на 9 и 11 години. Димитър Шишманов е автор и на книгата „Невероятната история на малоазийските българи“.

През 1922 г. в Свиленград пристига и Димитър Вълчев, който в продължение на 9 години е учителствал в родното си село Коджа бунар и 8 години в село Мандър. Този факт се установява от издадените му през април 1924 г. махленски удостоверения от общините Сюлбюкюн (Малки воден) и Ортакой (Ивайловград). За този скромен труженик на просветата може да се напише отделен очерк, защото той в продължение на цели 20 години носи кръста на народен просветител и борец срещу гръцките владци и гръкомани.

Цял век измина от трагичните събития, но в нашето тракийско съзнание винаги ще остане споменът за безграничната любов на малоазийските българи към родината.

■ Бежанци в Хасково през 1923 г.

ПИШАТ НИ

Тежка е била съдбата на българите, живеещи в Мала Азия, Турция. Повечето от тях по време на турско робство, 200 години преди Освобождението, напуснали родните си места, а повечето от тях са от Ивайловградския край, и заминали за Мала Азия. Едни от тези българи, родени там, са вуйчо ми Михаил, леля ми Яна и моята майка. До 1908 г. са живели спокойно, имали са училище с гръцки учители, църква са нямали, но са събрали 15 000 гроша, за да направят. Живели са в село Ташкиси Балъхисарска кааза. Закупили са си ниви, гори, посадили са си лозя, направили са си къщи, отгледали са едър и дребен домашен добитък.

Но след 1908 г. животът им станал много тежък. Били подлагани на асимилация от страна на турските власти. Това продължило до 1914 г., когато решили да се завърнат в майка България. Майката на мама и моя баба е починала твърде рано и е оставила сираци едно момче и две момичета.

През 1915 г. в турските затвори при неизяснени обстоятелства починал и баща им Яни Найденов Перчемлиев и оставил децата пълни сираци.

Следствие на тормоза, на който били подложени малоазийските българи те решили да напуснат и на 20 март 1914 г. с парахода „Борис“ стигнали до Дедеагач. По думите на майка ми всеки от изселниците взел лек багаж, всичко друго оставили в Мала Азия. Дядо ми Яни Найденов е имал 400 дка земя, над 75 дка гори, къща и лозе, които до ден днешен нищо от това не е обезщетено от страна на Турция. През 1966 г. се правеха постъпки, но от това нищо не излезе.

След като пристигнали в Дедеагач една част от българите се насочила към майка България и се заселили в Ивайловградския край. Майка ми и семейството на вуйчо ми останали в Западна Тракия и се насочили към Гюмюрджинска околия.

През това време избухва Първата световна война и вуйчо ми, кой-

то е бил взет войник, попада в плен и го отвеждат във Франция, където прекарва 3 години. През това време близките нямат никаква вест от него, смятали го за убит във войната и започнали да му правят помен. Но през пролетта на 1920 г. той се завърнал жив от пленничеството. Тогава всички решават да се завърнат в майка България и с една дървена кола, теглена от две кравички трънали на път. През есента били вече в Момчилград. През пролетта на 1921 г. решават да тръгнат за Хасково, където и пристигнали. Вуйчо ми се настанява на ул. „Прага“ и открива бръснарница, а вуйна и мама започват работа в тютюневите складове. Майка ми се омъжва за баща ми Киро Ангелов и създават семейство. Заживяват в с. Сенотлас Хасковско. Всичко това ми го е разказвала майка ми. Аз съм на 83 години и пазя имота им.

Димитър Киров,
Димитровград